

**Kolding
Kommune**
en del af trekantområdet

Sammen designer vi livet

Følgeforskningsrapport

Kultur i arbejde

En følgeforskningsrapport
om betydningen og
effekten af en kultur-
æstetisk indsats for
sygemeldte borgere
i Kolding Kommune

Rapporten er udarbejdet af:
Nicolai Ladegaard
Specialpsykolog, Ph.d.
Ladegaard Research Consulting

Resumé

Kolding Kommune har hen over en to-årig periode (2018-2020) gennemført projektet "Kultur i arbejde" i samarbejde med lokale kulturinstitutioner. Projektet tilbyder langtids-sygemeldte borgere et struktureret forløb på ti uger med fokus på musik, litteratur og maleri.

Sigtet med Kultur i arbejde er via kunst- og kulturoplevelser, at bedre borgers trivsel og derved støtte dem i en tilbagevenden til arbejdsmarkedet.

Samlet peger evalueringen af Kultur i arbejde på, at deltagende sygemeldte borgere oplever tilbuddet relevant og gavnligt for deres trivsel og rehabiliterende i forhold til arbejdsmarkedet.

Forord

I Kolding Kommune er der et ønske om at afsøge, hvad kultur kan have af betydning for udsatte borgere, i forhold til mental trivsel, psykisk velbefindende og den generelle livskvalitet. Tanken med Kultur i arbejde i Kolding er, at sætte fokus på en kvalificeret, helhjertet indsats for fremtiden til sygemeldte borgere med belastningsreaktion(stress), angst og let til moderat depression via elementer fra kulturens verden.

Mange har forsket i musikkens, kunstens og litteraturens indvirkning på vores mentale sundhed, og der er evidens for, at kulturen har en positiv effekt.

Kolding Kommune har selv gode erfaringer fra Terapihaven Møllebæk, Psykiatrikoret og pilotprojektet Kunst & Trivsel. Kultur i arbejde i Kolding er et samarbejde mellem By- og Udviklingsforvaltningen, Senior- og Socialforvaltningen og Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen.

Indhold

Resumé	3
Forord	13
Baggrund for indsatsen	13
Formål med indsatsen	13
Mål med indsatsen	13
Tilbuddets målgruppe	13
Rekruttering og visitation til indsatsen	13
Beskrivelse af indsatsen	13
Evaluerings af indsatsen	13
Dataanalyse	13
Resultater	13
Deltagelse	13
Deltagere	13
Sygemeldings- og beskæftigelsesmål	13
Trivsel, sundhed og arbejdsevne	13
Deltageroplevelser	13
Organisatorisk forankring af tilbuddet	13
Konklusion og anbefalinger	13
Referencer	13

Baggrund for indsatsen

I Danmark er der dagligt 35.000 borgere, der er sygemeldt med stress. En tilstand der ubehandlet kan lede til depression og angst. Kolding Kommune står i fremtiden med særlige udfordringer i arbejdet med langtidssygemeldte, med let til moderat depression, stress og angst.

Antallet af sygemeldte med disse diagnoser udgør ca. 40% af alle sygemeldte i Kolding, og tallet forventes at stige. Langvarigt sygefravær kan have alvorlige konsekvenser for de berørte personer, i form af bl.a. nedsat livskvalitet, forkortet levealder, reduceret indkomst og risiko for fortidig tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet. Alt sammen noget der forbindes med stor usikkerhed og utryghed.

Ved mere end 13 ugers sygefravær resulterer det for 25% af de sygemeldte i udstødning fra det ordinære arbejdsmarked. Sygefravær har ligeledes alvorlige samfundsmæssige konsekvenser, fordi det reducerer udbuddet af arbejdskraft, og øger samfundets udgifter til overførselsindkomster.

Der er i samtiden en stigende anerkendelse af sundheds-gevinsterne forbundet med kulturelle erfaringer og kunstnerisk-æstetisk aktiviteter. Samtidig er det fra central sundhedsmyndigheder udtrykt behov for udvikling af nye (ikke-medicinske) interventioner med få eller ingen skadevirkninger.

Erfaringer fra Region Skåne i Sverige har vist, at traditionelle beskæftigelsesfremmende indsatser med fordel kan kobles med en rehabiliteringsindsats, der bringer sygemeldte borgere i tæt kontakt med kunst- og kulturoplevelser. Mødet med kunsten og kulturen virker positivt ind på borgernes selvoplevede helbred, øger deres psykiske velbefindende og mindske den social isolation.

I perioden 2013-2014 gennemførte Kolding Kommune et pilotprojekt, Kunst og Trivsel, med deltagelse af Trapholt Kunstmuseum og Kolding Kommunes sundhedsområde og Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen. Projektet undersøgte, hvordan kunstmuseer kan være med til at sikre og vedligeholde den mentale sundhed i befolkningen ved at forebygge og afhjælpe problemer gennem æstetiske oplevelser og muligheden for ro og fordybelse. Man kunne på baggrund af erfaringer fra projektet konkludere at besøg på et kunstmuseum potentielt kunne hjælpe gæsten til at tage hånd om tilværelsens eksistens tielle udfordringer, lindre stress og dermed give større livskvalitet.

Kunst og Trivsel er et af flere udviklingsprojekter som Kolding Kommune gennem de seneste år har igangsat, med henblik på at udvikle en ny og alternativ indsats til målgruppen. Projekterne er født ud af tankegangen om at designe social velfærd gennem dialog og partnerskaber. Projekterne er derfor alle tværsektorielle med deltagelse af forskellige af kommunens forvaltninger og private aktører. Hvert projekt har haft deres særlige fokusområde for at undersøge og skabe flere behandlingsmuligheder ud fra tankegangen, at mennesker er forskellige og har forskellige behov.

I Kolding Kommune er der et stort ønske om at afsøge, hvad kultur kan have af betydning for mental trivsel, psykisk velbefindende og generel livskvalitet. Ikke kun for borgere der står udenfor arbejdsmarkedet på grund af sygdom, men også andre grupper af udsatte borgere.

Kultur i arbejde er således en del af en større satsning i hele Kolding Kommune, hvor der i forskellige projekter samarbejdes om at anvende kulturelle aktiviteter til at højne forskellige målgruppers trivsel og livskvalitet. Der kan eksempelvis nævnes Psykiatrikor, der er et 100% egenfinansieret projekt.

Projektet er et tværfagligt samarbejde på social- og sundhedsområdet, hvor kommunens svageste borgere, der modtager socialpædagogisk støtte via Serviceloven, har mulighed for at deltage i koraktivitet og andre aktiviteter knyttet til sang og musik (sangskrivning, male-/musikforløb).

Formål med indsatsen

Kultur i arbejde, skal med brug af kulturelle aktiviteter, være med til at skabe bedring i sygemeldte borgeres mentale sundhed og herved støtte dem i en tilbagevenden til arbejdsmarkedet. Det er yderligere formålet med indsatsen af dokumentere effekten af kulturelle aktiviteter til sundhedsfremmende brug.

Mål med indsatsen

Følgende mål blev opstillet for projektet:

- A. Dokumentere indsatsens beskæftigelsesrettede effekt på de deltagende borgere Kolding Kommune fremsatte følgende succeskriterier for indsatsens beskæftigelse, rettede effekt:
 - A1.** 80% af deltagerne er fuldt raskmeldt 3 måneder efter endt forløb i Kultur i arbejde
 - A2.** Deltagernes gennemsnitlige varighed for sygedagpenge/jobafklaringsforløb er 2 uger kortere end kontrolgruppens
 - A3.** 20% flere deltagere i Kultur i arbejde fastholdes i konkret ansættelse end for deltagere i kontrolgruppen
 - A3.** 50% af deltagerne har ikke haft tilbagefald et år efter endt forløb.
- B. Dokumentere indsatsens effekt på de deltagende borgeres trivsel og sundhed
- C. Beskrive og analysere deltagernes oplevelse og erfaringer med tilbuddet.

Tilbuddets målgruppe

Målgruppen er langtidssygemeldte borgere oprindeligt beskrevet som; nydiagnosticerede (inden for tre måneder) med psykiske vanskeligheder inden for angst- og stress-relaterede tilstande og/eller depression af let til moderat grad.

Med langtidssygemeldte menes borgere med en sygemelding fra 13 uger og opefter. Det forventes at deltagerne primært vil være modtagere af sygedagpenge Det har været sygedagpenge og måske nogle få borgere i jobafklaring, men vil også omfatte borgere i et jobafklaringsforløb, kontanthjælpsmodtagere samt borgere i ressourceforløb.

Rekruttering og visitation til indsatsen

Deltagerne til projektet vil blive rekrutteret via sygedagpengerådgivere, gennemgående koordinerende sagsbehandler, beskæftigelsesrådgivere samt rehabiliteringsteamet, der henviser langtidssygemeldte inden for målgruppen til tilbuddet.

Endvidere vil alment praktiserende læger og læger inden for psykiatrien have mulighed for at rekruttere til projektet. Dette var en kongstanke i de første projektbeskrivelser, men er ikke korrekt. Praktiserende læger har fået information om indsatsen, men har ikke kunnet henvise.

I henvisningen vil fremgå de nødvendige kontaktoplysninger på deltageren. Diagnose vil ikke fremgå, da denne er irrelevant, da forløbet har fokus på kulturaktiviteterne og ikke sygdom, helbred eller funktionsnedsættelser.

Beskrivelse af indsatsen

Kultur i arbejde består af to elementer; et hovedforløb bestående af kulturforløbet med aktiviteter via tre af kommunens kulturinstitutioner og et omkringliggende forløb med lærende/opsamlende samtaler, individuel handleplan med mål. Forløbet har samlet en varighed på ti uger. Under forløbet tilknyttes borger en kontaktperson, som de kan rette henvendelse til ved behov. Kontaktpersonen er ansat ved Jobcenter Kolding, er tilknyttet projektet som projektassistent, og har den nødvendige faglige viden om målgruppen og projektet.

Kontaktpersonen faciliterer ligeledes informationsmøderne, udarbejder informationsmateriale, og er kulturinstitutionernes sparringspartner i forhold til målgruppen.

De kultur-kunstneriske aktiviteter har hver en varighed af tre uger. Der er således afsat ni uger til kultur-kunstneriske aktiviteter samt en uge til opstart/informationsmøde samt efterfølgende opsamling. Aktiviteternes varighed vil variere mellem en til tre timers varighed.

Følgende kulturinstitutioner leverer aktiviteter ind i Kultur i arbejde:

- Trapholt
- Kolding Musikskole
- Kolding Bibliotekerne

I det følgende vil hver deltagende kulturinstitutions strukturerede tilbud blive præsenteret.

TRAPHOLT

Nærværende kunstoplevelse på Trapholt er bygget op af tre typer øvelser samt hjemmeopgaver, og rammer for fællesskaber med henblik på at hjælpe deltagerne med at etablere en personlig praksis, som de kan have glæde af både hjemme, i naturen og på andre kunstmuseer efter forløbet. Med fokuseret kunstoplevelse får deltagerne erfaringer med at se på kunstværker og mærke hvordan det opleves.

Med tegneøvelser understøttes fokuseringsevnen gennem øvelser med blyant, der konkret overfører erfaringen af værket i kroppen. Med kuratering træner deltagerne det at kommunikere deres kunstoplevelser ved at skabe en hel udstilling med værker fra Trapholts samling. Hjemmeopgaver gives fra gang til gang, hvor deltagerne opnår en forståelse for og erfaring med, at de metoder de arbejder med på Trapholt. Formålet er at understøtte at de etablerer en praksis, hvor de benytter metoderne i deres hverdag. Alle mødegange afsluttes med kaffe dialoger for at debriefe og understøtte udviklingen af fællesskaber.

KOLDING MUSIKSKOLE

En musikpædagog arbejder med elementær musikforståelse og genre/stilkendskab som konkret koncertforberedelse til publikumsoplevelse i afsluttende koncert med professionelt symfoniorkester. Her styrkes motorikken og skabes forståelse for musikkens byggesten - puls, rytme, periodisering, harmoni – i en afspændt social sammenhæng. Forløbet giver gruppen et fællesskab med musikken som omdrejningspunkt. Afslutningsvist deltager holdet i en klassisk koncert. Deltagerne forbereder sig til koncerten; herunder gennemgang af form for stykkerne de skal høre - sonate, rondo, improvisation, historie, præsentation af musikerne m.m. Herved skabes en forudgående forståelse for musikken i u højtidelig stemning.

KOLDING BIBLIOTEKERNE

Koldingbibliotekerne tager afsæt i metoden, "Guidet fælleslæsning". 'Guidet fælles læsning' er en anderledes måde at organisere læsegrupper på - en måde som gør dem tilgængelige for alle. Her kræver det ingen forberedelse eller specielle forudsætninger at være med. Det er en måde at formidle litteraturen på, som skaber rum for fælles oplevelse og refleksion. Guidet Fælleslæsning ledes af en læseguide. En tekst læses højt, og deltagerne reflekterer og snakker løbende om teksten. Samtalen er åben og erfaringsbaseret, der er ingen facit eller tekstanalyse. Deltagerne inviteres til at deltage i refleksion og samtale, men de er også velkomne til blot at lytte. På den måde sikrer læseguiden tryghed og åbenhed i forløbet.

Evaluering af indsatsen

Indsatsens værdi og effekt blev evalueret via kvantitative og kvalitative undersøgelsesmetoder.

Den specifikt beskæftigelsesrettede effekt af Kultur i arbejde blev undersøgt ved et registertræk tre måneder efter endt forløb for alle deltagere indenfor følgende områder:

- Første og sidste sygedag (herfra kan sygemeldingsperioden beregnes samt hvor hurtigt efter endt projektforsløb borgeren raskmeldes)
- Afslutningsårsag, hvorved andel i hhv. arbejde og uddannelse kan gøres op

De angivne endemål blev sammenlignet med en registerbaseret kontrolgruppe bestående af sygemeldte borgere, aktive i et naturbaseret mindfulness-program, ligeledes formidlet af kommunens beskæftigelsesafdeling.

Indsatsens effekt på de deltagende borgeres trivsel, sundhed og oplevede arbejdsevne blev evalueret som et ikke-kontrolleret før-og-efter design. Deltagende borgere i Kultur i arbejde gennemgik et spørgeskema baseret på en række validerede skalaer forud for opstart på et forløb (T0) samt ved afslutning af forløbet (T1).

Det samlede assessment-batteri kan se i tabel 1 nedenfor. Endelig blev der gennemført en tre måneders opfølgning (T2). Survey blev rundsendt elektronisk via RedCap (Harris et al. 2009).

Naturbaseret Mindfulness

Målgruppen er for sygedagpengemodtager der er ramt af stress, angst, depression (let til moderat), eller andre psykiske belastninger.

Indhold:

Opmærksomhedstræning, træning i nærvær, at øve sig i at være i nuet. At øve sig i at lade tankerne glide forbi uden at behøve at forholde sig til dem alle. Naturens elementer inddrages i øvelserne.

Når mindfulness er naturbaseret, betyder det bl.a. at undervisningen foregår i naturen, og at de sansninger, der er i naturen, inddrages i øvelserne. Man ved fra videnskaben, at naturen har en beroligende effekt på krop og sind, og dette forstærkes yderligere, når man arbejder med nærvær i naturen.

Målet:

Er bl.a. at opnå nærvær, ro i sindet og opmærksomhed på naturens effekt på vores generelle trivsel.

Varighed:

Undervisningen er ca. to timer pr uge i syv uger og deltager skal være indstillet på at træne dagligt mellem mødegangene.

Tabel 1. Følgende instrumenter indgik i spørgeskemaet:

DOMÆNE	INSTRUMENT
Mental sundhed	Psychological Well-Being Scale (PWS) (Ryff and Keyes 1995). To-og-fyrre spørgsmål. Seks dimensioner (autonomi, selvaccept, positive relationer til andre, livsformål, personlig udvikling og bemestring af sin omverden samt totalscore). Højere score signalerer højere mental sundhed. Positiv ændring i score indikerer øget oplevet mental sundhed.
Arbejdsevne	Work Ability Index (WAI) (Ahlstrom et al. 2010). Et spørgsmål om oplevet arbejdsevne. Positiv ændring i score indikerer øget oplevet arbejdsevne.
Klinisk symptomatologi	Hospital and Anxiety Scale (HADS) (Zigmond and Snaith 1983). 14 spørgsmål. To dimensioner (depressive- og anxiøse symptomer). Negativ ændring indikerer Lavere score indikerer lavere symptombyrde.
Funktionsnedsættelse	WHO Disability Assessment Schedule 2.0 (Andrews et al. 2009). WHODAS2.0 er et generisk spørgeskema, der blev udviklet af Verdenssundhedsorganisationen(WHO) som en standardiseret metode til at måle helbred og funktionsevnenedsættelse. WHO DA 2.0 indeholder tolv spørgsmål. Højere score indikerer øget funktionsnedsættelse.

Deltagernes oplevelse og erfaringer med Kultur i arbejde blev indsamlet via fokusgruppeinterview. Fokusgruppeinterview er en kvalitativ metode til at indsamle information, der ellers vanskeligt indfanges med standardiserede spørgeskemaer. Fokusgruppeinterview giver større mulighed for fortolkning og forståelse end spørgeskemaer, idet metoden ikke kun fokuserer på at afdække hvilke forhold, der er vigtige, men også hvorfor de er vigtige.

Dataanalyse

De statistiske analyser er blevet gennemført som parrede t-test. Manglende data blev håndteret via imputation - last observation carried forward (LOCF) (Institute and National Cancer Institute 2020). Alle interview blev lydoptaget, transskriberet og analyseret for gennemgående temaer. Kommunens succeskriterier blev analyseret ved opslag i jobcenterets fagsystem.

Resultater

Deltagelse

I alt 11 hold blev opstartet i projekt Kultur i arbejde i perioden oktober 2008 til februar 2020. Et planlagt hold nummer 12 blev ikke opstartet på grund af COVID-19 og hold nummer 10 blev afkortet med to mødegange på Kolding Bibliotek. Hold nummer 11 blev afkortet med hele forløb på hhv. Trapholt og Kolding Bibliotek.

I alt 107 borgere blev henvist til Kultur i arbejde. Af disse indgår 86 borgere i de følgende analyser. Frafaldet på 20 deltagere skyldes hhv. deltagere, der ikke indgik i tilbuddet på trods af rekruttering samt deltagere, der ikke udfyldte spørgeskemaet forud for opstart (T0).

Deltagere

Deltagernes køn og alder findes i tabel 2. Der var en overvægt af kvinder, der deltog i tilbuddet; omtrent to tredjedele af deltagerne var således kvinder.

Tabel 2. Demografi (køn og alder)

Køn, n (%)	65 (76) 21 (24)
Alder, gns, [spænd]	46 [21 , 66]

Lidt over en fjerdedel (27 pct.) havde folkeskolens afgangseksamen som højeste afsluttede skoleforløb. Omkring halvdelen (53 pct.) af deltagerne havde afsluttet en ungdomsuddannelse. Mht. uddannelse efter skole og ungdomsuddannelse, havde lidt over en femtedel (22 pct.) gennemført en erhversfaglig uddannelse - 18 pct. en kort videregående uddannelse - 39 pct. en mellemlang videregående uddannelse, og 13 pct. en lang videregående uddannelse.

Sygemeldings- og beskæftigelsesmål

Kolding Kommune havde forud for opstart af projekt Kultur i arbejde opstillet en række ambitiøse succeskriterier for indsatsen. I alt fire mål blev opstillet.

Mål 1. 80 pct. af deltagerne er fuldt raskmeldt tre måneder efter endt forløb i Kultur i arbejde.

Resultatet for mål 1 kan se i tabel 3.

Kultur i arbejde Holdnr.	Aktiv sag	Arbejde	Fraflyttet kommunen	Raskmelding til ledighed	Antal personer i alt	Andel raskmeldt efter 3 mdr.
Hold 1. 02.10.18 – 06.12.18	6	3		3	12	50%
Hold 2. 30.10.18 – 10.01.19	5	5			10	50%
Hold 3. 13.12.18 – 28.02.19	7	3		2	12	42%
Hold 4. 29.01.19 – 04.04.19	6	1		3	10	40%
Hold 5. 26.02.19 – 09.05.19	5	2	1	2	10	40%
Hold 6. 02.04.19 – 13.06.19	5	1		4	10	50%
Hold 1-6 i alt	34	15	1	14	64	45,3%
Hold 7. 19.08.19 - 25.10.19	3	2		1	6	50%
Hold 8. 16.09.19 - 22.11.19	3	1	1	1	6	33%
Hold 1-8 i alt	40	18	2	16	76	44,7%
Hold 9. 21.10.19 - 20.12.19	7	5	0	2	14	50%
Hold 10. 20.01.20 - 27.03.20	5	5	0	2	12	58%
Hold 9 -10 ialt	12	10	0	4	26	53%
Hold 1-10 i alt	52	28	2	20	102	47,1%

Indsatsen nåede ikke det fremstillede succeskriterie på 80 pct. af deltagerne er fuldt raskmeldte tre måneder efter endt forløb i Kultur i arbejde.

Mål 2. Deltagernes gennemsnitlige varighed på deres sygedagpenge (SDP)/jobafklaringssag (JAF)/ ressourceforløb (RF) er to uger kortere end kontrolgruppen.

Resultatet for mål 2 kan se i tabel 4.

Mål 2. Varighed i dage efter påbegyndt indsats.

Tabel 4. Varighed på deres sygedagpenge/jobafklaringssag/ressourceforløb.

Indsatstype	Antal borgere	Gns. varighed i dage	Andel tid på SDP, JAF, RF af de 120 dage
Deltagere i Kultur i arbejde	102	96	80%
Deltagere i Mindfulness	112	105	88%
Deltagere i Vanlig indsats	984	86	72%

Indsatsen nåede ikke det fremsatte mål på 14 dage med et gennemsnit på ni færre dage på sygedagpenge/ jobafklaringssag blandt deltagerne i Kultur i arbejde.

Mål 3. 20 pct. flere deltagere med en arbejdsgiver fastholdes i konkret ansættelse end personer i kontrolgruppen. Resultatet for mål 3 kan se i tabel 5.

Tabel 5. Andel af deltagere fastholdt i beskæftigelse.

Indsatstype	Antal borgere	Antal ledige ved opstart	Antal fortsat i beskæftigelse 120 dage efter opstart af indsats	Andel fortsat i beskæftigelse
Deltagere i Kultur i arbejde	42	59	39	94%
Deltagere i Mindfulness	33	79	31	96%
Deltagere i Vanlig indsats	556	428	547	98%

Indsatsen nåede ikke det fremsatte mål på 20 pct. flere deltagere med en arbejdsgiver fastholdes i konkret ansættelse end personer i kontrolgruppen.

Mål 4. 50% af deltagerne har ikke haft tilbagefald et år efter endt forløb. Resultatet for mål 4 kan ses i tabel 6.

Tabel 6. Tilbagefald til sygemelding efter endt forløb.

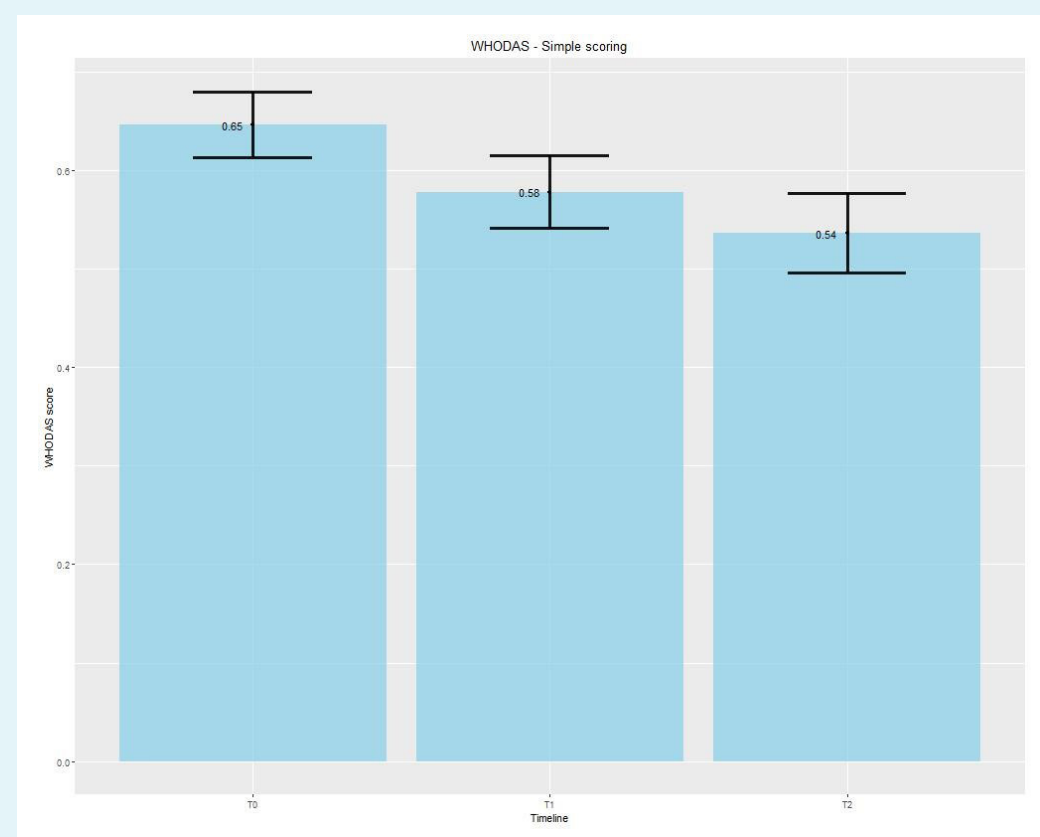
	Antal personer	Tilbagefald	Ikke tilbagefald	Tilbagefald	Ikke tilbagefald
Holdnavn		Antal	Antal	Pct.	Pct.
Kultur i arbejde	64	32	32	50%	50%
Mindfulness	112	53	59	47%	53%
Vanlig indsats	100	54	46	54%	46%

Indsatsen opnår sit fremsatte mål om en tilbagefaldsrate på maksimum 50 procent et år efter endt forløb for deltagere i Kultur i arbejde.

Trivsel, sundhed og arbejdsevne

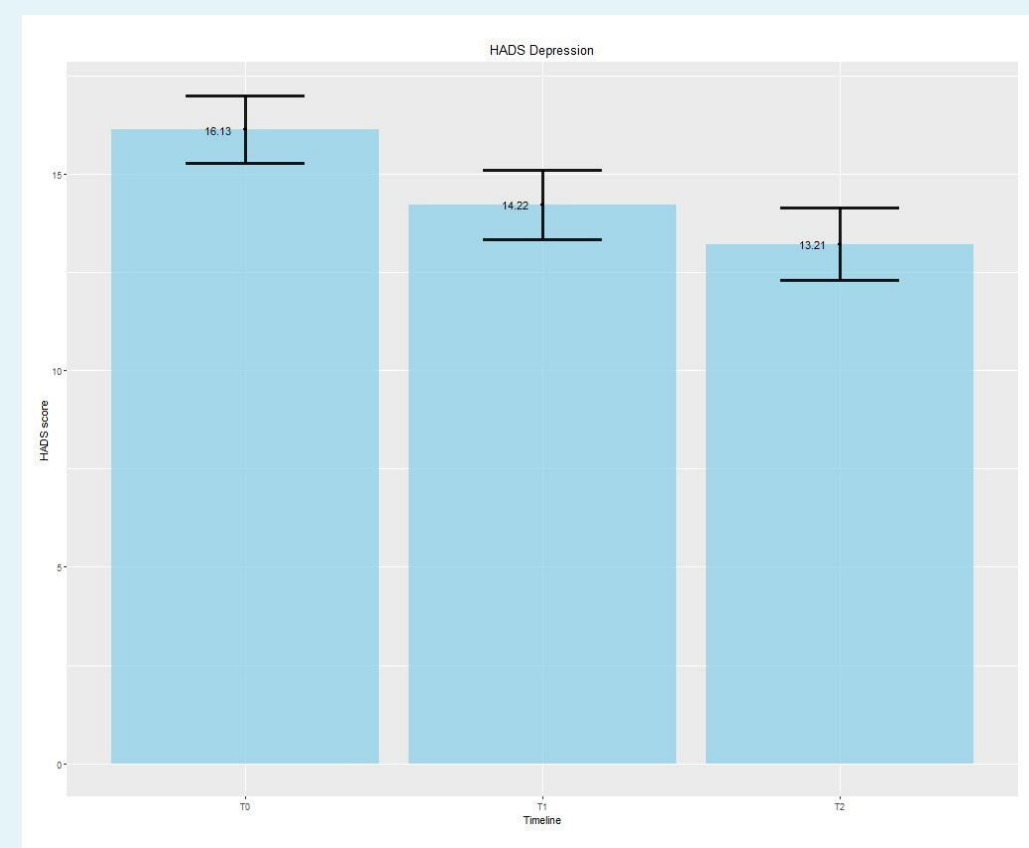
Deltagerne oplevede en statistisk signifikant sænkning i funktionsnedsættelse fra baseline (T0) til tiden efter deltagelsen i tilbuddet (T1). Den positive udvikling blev yderligere udbygget frem mod tre måneders opfølgningen (T3).

Figur 1. Udvikling i funktionsnedsættelse.

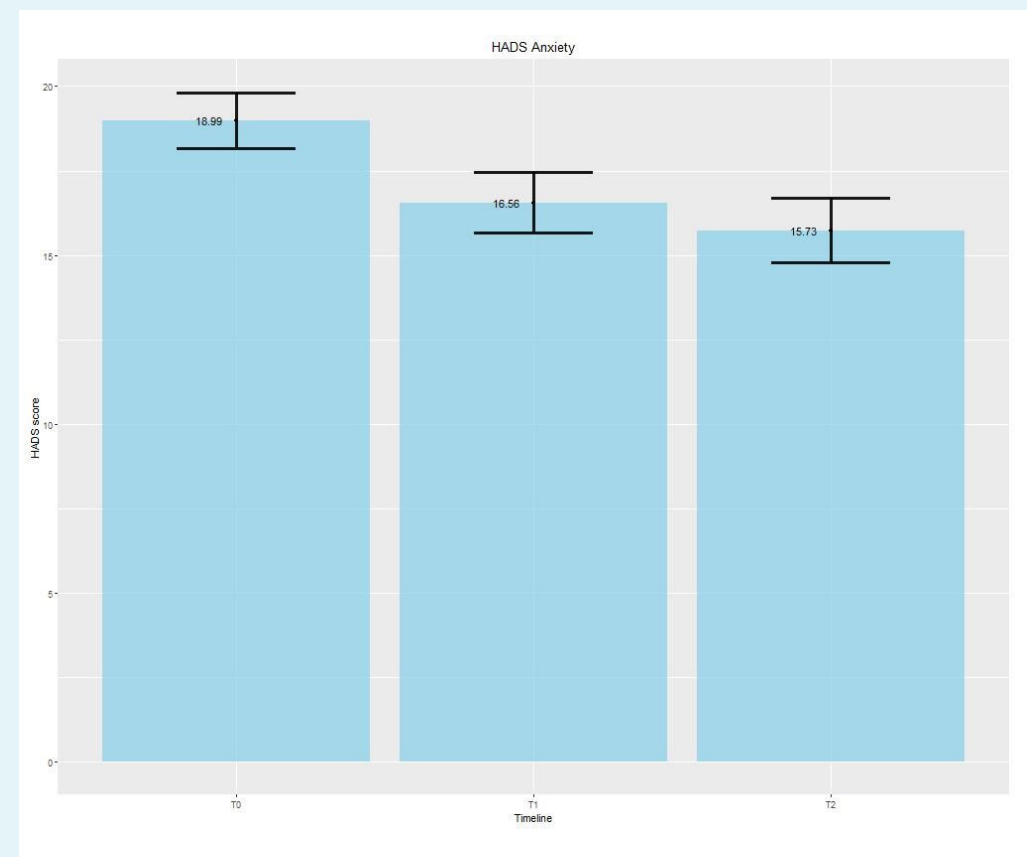

Udviklingen med faldende funktionsnedsættelse blev også fundet i forhold til symptombyrden for hhv. depressive og anxiøse symptomer. Fig. 1a og 1b viser et signifikant fald i hhv. depressive og anxiøse symptomer fra baseline til efter gennemførelse af tilbuddet og frem til tre måneders opfølgning.

Figur 1a. Udvikling i depressive symptomer.

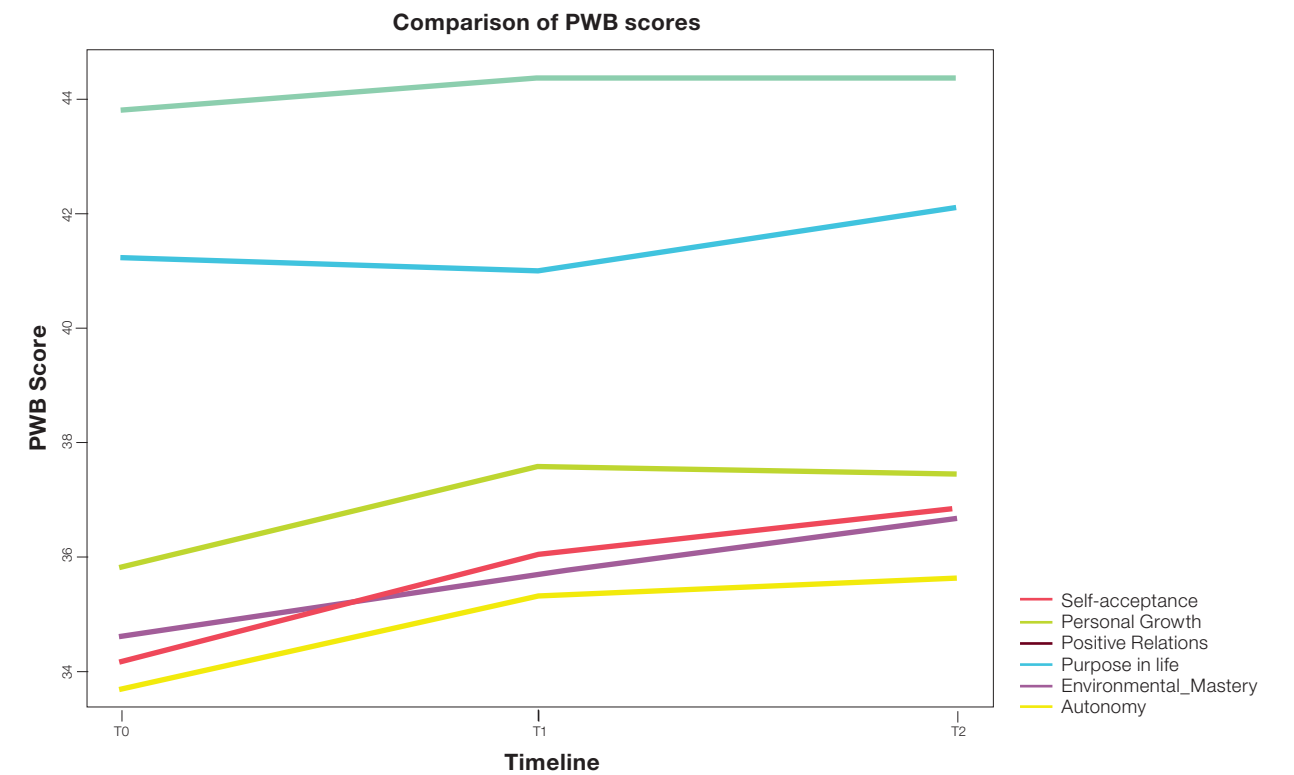
Figur 1b. Udvikling i anxiøse symptomer.

Mental sundhed

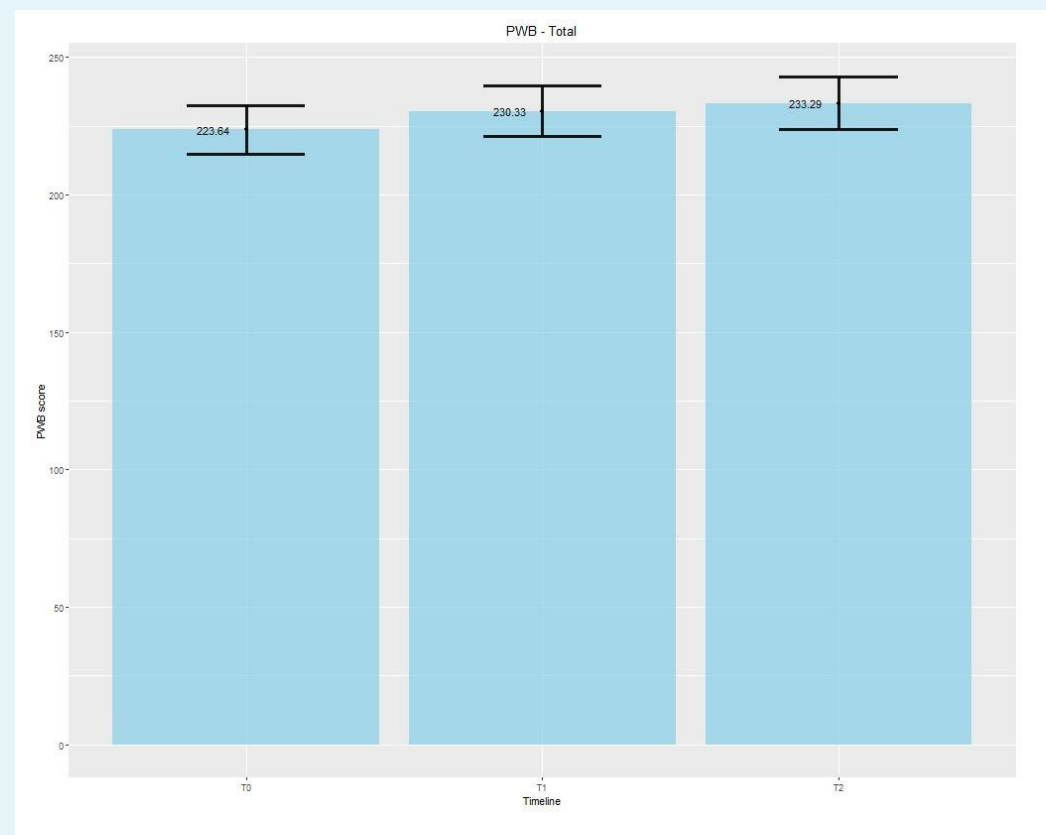
Deltagerne rapporterede forbedret mental sundhed på en række af de seks dimensioner, der indgik i det anvendte instrument (PWB), jf. Figur 5 og bilag 1 for en detaljeret oversigt.

Figur 2. Udvikling af individuelle dimensioner tilhørende mental sundhed.

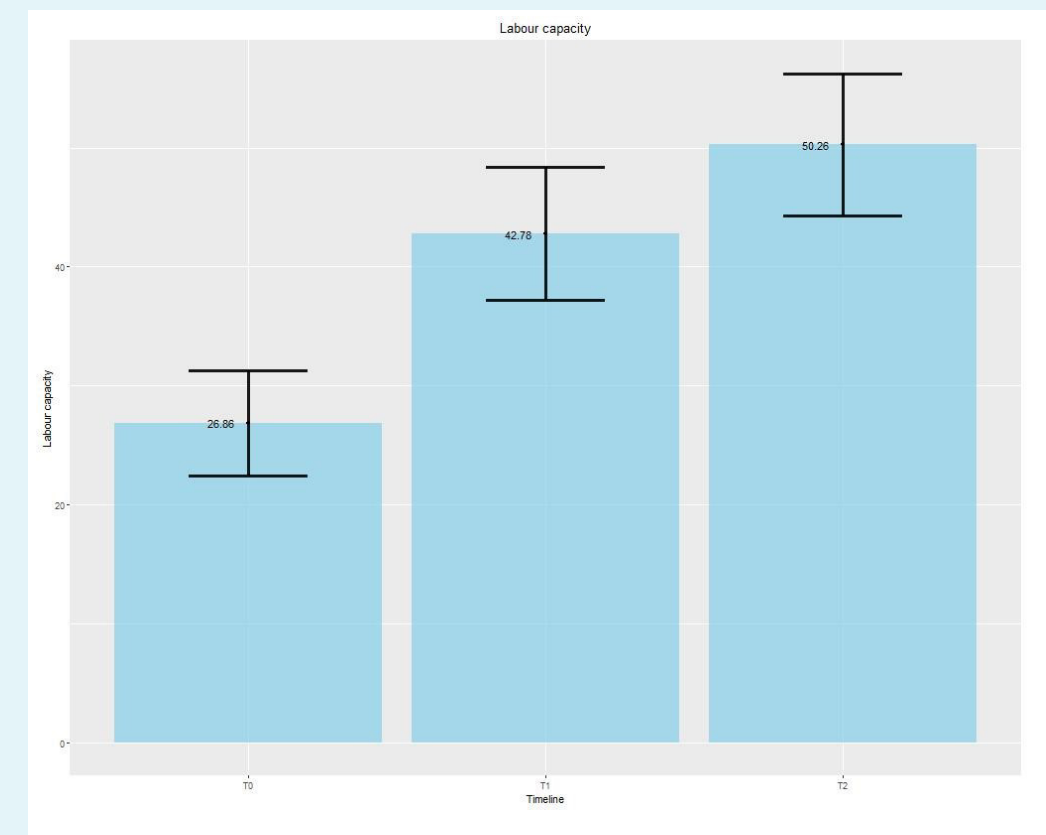
Det er kendetegnende at alle dimensioner gennemgår en positiv udvikling fra baseline (T0) til tre måneders opfølgning (T2). Alle dimensioner er statistisk signifikant steget fra i dette tidsinterval med undtagelse af 'positive relationer' og 'personlig vækst'. Den samlede score for alle dimensioner viser en markant og signifikant positiv udvikling igennem hele projektperioden, se figur 3.

Figur 3. Udvikling i totalscore for mental sundhed.

Deltagere blev bedt om at vurdere deres egen arbejdsevne fra 0 til 100, hvor 0 indikerer ingen arbejdsevne, og 100 indikerer bedst mulige arbejdsevne for den pågældende person. Deltagere i tilbuddet oplevede en signifikant positive ændringer i oplevet arbejdsevne.

Figur 4. Udvikling i oplevet arbejdsevne.

Deltageroplevelser

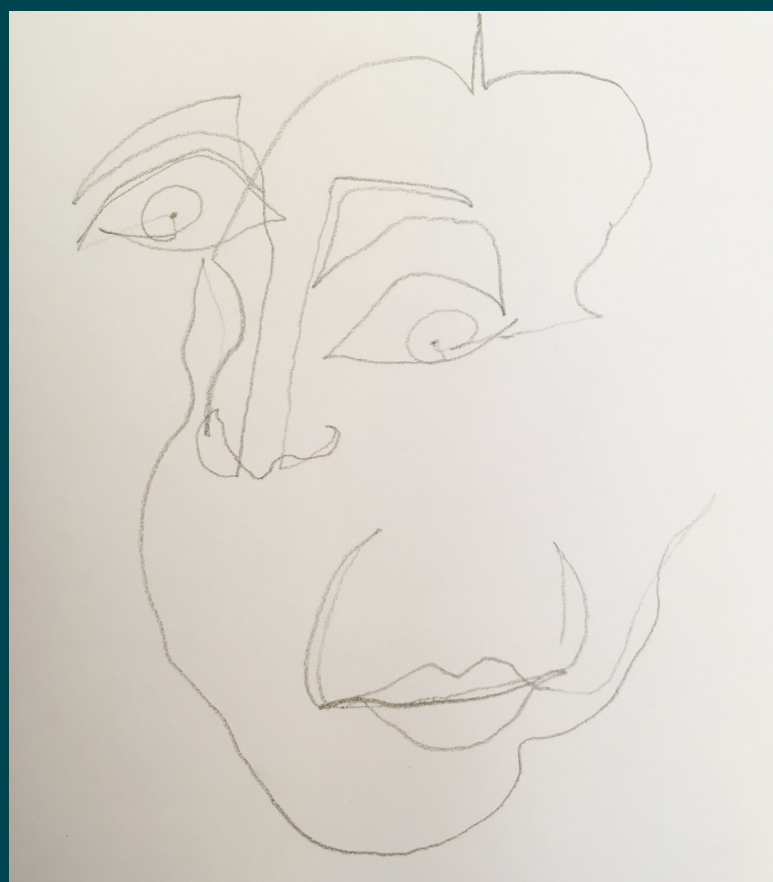
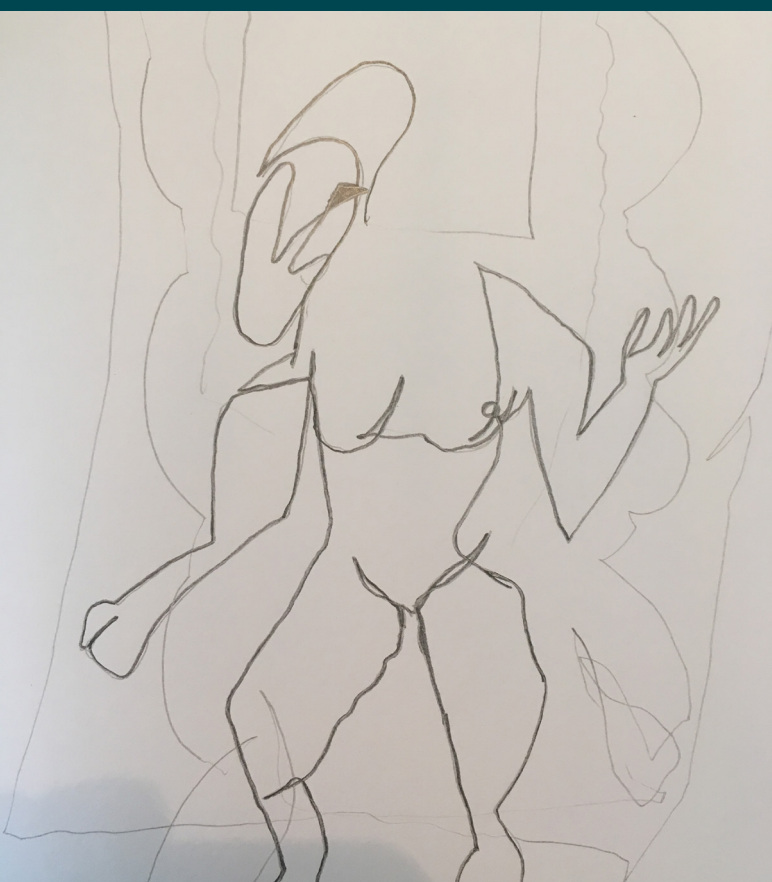
I alt 15 deltager for tre forskellige hold deltog i fokusgruppeinterviews. I alt 18 deltagere i Kultur i arbejde deltog i interviews, der havde til formål, at afdække deltagernes oplevelser og erfaringer med tilbuddet.

Det var gennemgående for deltagerne, at alle havde oplevet et positivt udbytte af deltagelse i tilbuddet. Deltagere var overordnet meget positive i forhold til tilbuddets kulturelle indhold og de kunstneriske aktiviteter. Der var individuelt forskelligt fra deltager til deltager, hvad de havde oplevet størst udbytte ved, men der var bred enighed om værdien ved alle tre kulturaktiviteter. Deltagerne betonedede betydningen af engagerede undervisere, værdien af læring og kreativ udfoldelse samt det sociale aspekt ved tilbuddet.

Omkring det sociale betonedede mange vigtigheden i, at føle sig "i samme båd" som de øvrige deltagere; herved forstås sygemeldte borgere uden af det var i fokus.

Endelig pegede flere deltagere på værdien i den struktur i hverdagen, der via tilbuddet, var blevet givet for den enkelte.

Adspurgt omkring oplevet udbytte af tilbuddet var det gennemgående, at deltagerne oplevede en genvunden selvtilid og lyst samt øget mod på arbejdslivet.

”

Man kommer lidt ud af sin komfortzone og bliver tvunget til at tænke lidt anderledes med nogle ting. Det synes jeg, dette her har givet. Jeg oplevede det ved, at jeg nede på Trapholt havde tendens til at søge billeder, ting jeg kunne relatere til, hvordan jeg selv havde det. Det var de ting, der tiltrak mig. Og jeg kunne se mig selv lidt i det. Hvor jeg så kunne tale med en anden, der så på tingene på en helt anden måde. En som ikke var inde og pille sig selv i navlen, hvis man kan sige det på den måde, men så det på en anden måde. Man blev ligesom tvunget til at se tingene lidt anderledes. Og det synes jeg egentlig var rart.

”

Der er ikke fokus på, at vi er syge eller sygemeldte, men at vi er her ud fra et ønske om at få det bedre. Vi ser på noget kultur, vi lytter, vi tegner. Og så er det noget, vi kan tale om. Det er godt, at vi taler om det, der berører os, men også at der er andre ting, så vi kan komme lidt væk fra det der gør, at man nogle gange kører lidt i ring med sig selv.

”

I stedet for at ligge hjemme på sofaen, fordi jeg havde det, som jeg havde det, så havde jeg noget at skulle hen til. Noget som var sjovt, spændende og nyt. Ellers så var jeg nok blevet hjemme og ikke kommet ud den dag. Det har været dejligt at møde andre. Også ud fra den sammenhæng, at man har noget fælles at gå ud fra. Det kulturelle og at vi er sygemeldte.

Adspurgte til forhold man som deltager kunne have tænkt sig anderledes, efterlyste en stor del mere information ved rekruttering til tilbuddet og ved opstart af samme. Specifikt efterlyste flere en præsentation af det samlede forløb, inklusiv det intenderede sigte med Kultur i arbejde. Endelig ønskede nær samtlige deltagere, at der havde været skabt bedre rammer for at gøre deltagerne mere bekendte med hinanden.

I to af de tre fokusgrupper var der på eget initiativ blevet etableret Facebook-grupper, med det sigte at koordinere møder omkring kulturelle aktiviteter og socialt samvær. Flere deltagere nævnte i den sammenhæng, at have fået et langt mere fortroligt forhold til byens kulturelle institutioner, og forventede i forlængelse heraf et øget kulturelt forbrug.

”

Jeg kan helt konkret sige, at da jeg startede her, vidste jeg, at jeg på et tidspunkt skal starte med at tolke, og jeg havde ikke tolket i næsten et halvt år og jeg var hundeanst og ved at gå i panik over, hvad jeg nu skal og går det nu godt osv. Men det her forløb her har været med til at få vendt tankerne til i stedet for, at jeg sidder og ryster og gør ved til, jamen, det KAN du, fordi du har kunnet det før.

”

Det er så fremmede for en. Det (kulturen) har været lidt en lukket verden for mig. Det har været andre mennesker, der kommer i sådanne kredse der. Jeg har ikke ydet mig selv den luksus. Og hvis man ikke er opvokset med det, så gør man det måske heller ikke. Det har været supergodt at få alt det kulturelle ind. Jeg havde det sådan, da Mette fortalte mig om, hvad der foregik her på biblioteket. Hvis det stod til mig, flyttede jeg ind på biblioteket. Der sker så mange smukke, kulturelle ting her hele tiden. Jeg er virkelig blevet sulten på at komme ud og opleve alle de ting. For hvis man kan være omgivet af smukke ting næsten hele tiden, så får man da glæde. Det udløser så meget inde i en selv personligt. Uanset om du er stresset eller har angst, eller du er alt muligt andet, så giver det så meget godt, i hele kroppen, i hele systemet. Så man bliver utrolig beriget med det. Så man skulle næsten have en recept fra lægen om, at man skulle gå til de ting.

Organisatorisk forankring af tilbuddet

For at sikre videndeling, læring og forankring mellem de forskellige parter i kommunen, der arbejder med kulturs betydning og afprøvning af denne, blev der nedsat et tværsektorielt samarbejdsudvalg mellem Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen, Social- og Sundhedsforvaltningen og By- og Udviklingsforvaltningen. Udvalgets opgave er at sikre opsamling af genereret viden for vidensdeling og forankring ud i områderne.

Forankringsmodel for overgang til drift er aftalt mellem Museet Trapholt, Kolding Bibliotek, Kolding Musikskole og Jobcenter Kolding omkring en fælles indsats for at få borgere sygemeldte med stress, angst eller depression tilbage på arbejdsmarkedet. Dette skal ske via en fælles indsats kaldet "Kultur i arbejde". Modellen forventes at være gældende fra den 1. januar 2021.

Hvilket område dækker aftalen over

Modellen rummer de indsatser, som parterne hver især udfører for borgere sygemeldt med stress, angst eller depression for at få dem raske igen og tilbage på arbejdsmarkedet. Parterne er kun ansvarlige for den indsats, der ydes på deres egen institution/organisation.

Hvad er formålet med Kultur i arbejde

Det har vist sig, at kulturelle oplevelser og de refleksioner, man gør sig ved kunstneriske indtryk og bearbejdning har en god og helbredende effekt på borgere sygemeldt med stress eller mild angst eller depression. Efter en projektperiode på to år, hvor der er skabt gode resultater, vælges det nu at igangsætte et fast forløb, som et tilbud til sygemeldte borgere i kontakt med jobcentret.

Deltagere og volumen

Det er aftalt, at der startes op med fire hold á 12 deltagere. De fordeles med to hold om foråret og to hold om efteråret, hvilket giver i alt 48 deltagere. Der kan gennemføres hold med ned til otte deltagere. Hvis der skal arrangeres yderligere hold, skal det aftales imellem parterne.

Jobcenter Koldings ansvar og forpligtelser

Jobcentret visiterer borgerne til holdet og har derfor ansvaret for, at holdene bliver fyldt op, og et hold kan gennemføres, hvis der er mellem otte og 12 deltagere på det.

Jobcentret har ansvaret for at give en grundig introduktion til formålet med tilbuddet, hvad det indebærer og kræver af deltagerne, og hvordan deltagerne oplever forløbet undervejs. Der udleveres informationsmateriale, som borgeren kan læse inden for og undervejs i forløbet. Jobcentret er ansvarlig for udarbejdelse og løbende tilpasning af informationsmateriale, som ligger klar ved opstarten i efteråret 2020. Jobcentret er ansvarlig for opfølgning på målene, som beskrives efterfølgende.

Ansvar og forpligtelser – Trapholt, Kolding Bibliotek og Kolding Musikskole

Trapholt, Kolding Bibliotek og Kolding Musikskole har hver især ansvar for forløbet hos dem selv. Der pålægger alle parter et ansvar for at sikre en god overlevering til den næste, og tilsvarende at der samles op undervejs i forbindelse med at forklare sammenhængen og samle op på deltagernes spørgsmål og refleksioner. Pga. deltagernes udfordringer kan dette være nødvendigt ad flere omgange.

Konklusion og anbefalinger

Kultur i arbejde er et initiativ fra Kolding Kommune i samarbejde med lokale kulturinstitutioner, der sigter mod at støtte sygemeldte borgere i en tilbagevenden til arbejdsmarkedet vha. kunst- og kulturoplevelser. Omkring 100 borgere deltog i et ti-ugers forløb, hvor de blev bl.a. blev præsenteret for kunst-kuratering på Trapholt, musikforståelse på Kolding Musikskole og guidet fælleslæsning på Kolding Bibliotek. Indsatsen er blevet evalueret i forhold til en række fremsatte succeskriterier, de deltagers borgers oplevelse af tilbuddet samt målinger af indsatsens effekt i forhold til trivsel og arbejdsparathed.

I forhold til de direkte beskæftigelsesrettede forhold, nåede initiativet sit mål om et tilbagefald til sygemelding på maksimum 50 procent ét år efter endt forløb for deltagere i Kultur i arbejde. Initiativet nåede ikke sit ambitiøse mål om 80% raskmeldte tre måneder efter endt forløb, og var ikke mere succesrig end Mindfulness i forhold til at nedbringe varighed på sygedagpenge, eller at fastholde deltagere i konkret ansættelse.

Deltagernes oplevelser af tilbuddet var overordnet udtalt positive. Deltagerne udtrykte tilfredshed med det kulturelle indhold og de kunstneriske aktiviteter i tilbuddet, inkl. bredden i tilbuddet. Betydningen af engagerede undervisere blev fremhævet ligesom det kreative og sociale aspekt ved tilbuddet blev fremhævet; herunder særligt, at deltagerne delte et særligt fællesskab derved, at de alle var sygemeldte og i den forstand i "samme båd". Deltagerne oplevede at deltagelsen i Kultur i arbejde havde haft en positiv indvirkning på egen selvtillid og lyst til at genoptage et aktivt arbejdsliv. Endelig oplevede flere borgere, at deltagelse i tilbuddet, havde givet dem en værdsat åbning til kulturliv og de lokale kulturinstitutioner.

Kultur i arbejde havde endelig en signifikant effekt på de deltagende borgeres trivsel og sundhed, og oplevede arbejdsevne målt på standardiserede skalaer. Deltagere rapporterede en bedring i dagligt funktionsniveau og oplevet arbejdsevne, en nedgang i depressive- og angstrelaterede symptomer samt en bedring i oplevet mental sundhed. Effekterne holdt igennem og blev for flere mål udbygget frem mod evalueringens tre måneders opfølgning.

Samlet peger evalueringen af Kultur i arbejde på, at deltagende sygemeldte borgere oplever et kunst- og kulturtilbud relevant og gavnligt for deres trivsel og rehabiliterende i forhold til en tilbagevenden til arbejdsmarkedet.

Det er samtidig erfaringen fra tilbuddet, at involverede kulturinstitutioner bør bibringes den fornødne viden og kompetencer i forhold til de deltagende borgers udfordringer. En sådan viden og kompetencer må indbefatte sygdomsforståelse, således at det specifikke tilbud i højst mulige omfang imødekommer deltagernes behov og udfordringer. Der må således i videst mulige omfang sikres en informeret og afstemt relation mellem tilbuddets indhold, den anvendte didaktik og deltagernes ressourcer, behov og udfordringer. Det er i den sammenhæng ligeledes vigtigt, at deltagernes situation i form af en psykisk betinget sygemelding anerkendes og at der i det hele tages søges etableret en anerkende og åben ramme omkring sådanne kultur og sundhedsinitiativer.

REFERENCER

- Ahlstrom**, Linda, Anna Grimby-Ekman, Mats Hagberg, and Lotta Dellve. 2010. "The Work Ability Index and Single-Item Question: Associations with Sick Leave, Symptoms, and Health-a Prospective Study of Women on Long-Term Sick Leave." *Scandinavian Journal of Work, Environment & Health*, 404–12.
- Andrews**, Gavin, Alice Kemp, Matthew Sunderland, Michael Von Korff, and Tevik Bedirhan Ustun. 2009. "Normative Data for the 12 Item WHO Disability Assessment Schedule 2.0." *PloS One* 4 (12): e8343.
- Harris**, Paul A., Robert Taylor, Robert Thielke, Jonathon Payne, Nathaniel Gonzalez, and Jose G. Conde. 2009. "Research Electronic Data Capture (REDCap)--a Metadata-Driven Methodology and Workflow Process for Providing Translational Research Informatics Support." *Journal of Biomedical Informatics* 42 (2): 377–81.
- Institute**, National Cancer, and National Cancer Institute. 2020. "Last Observation Carried Forward Imputation Technique." Definitions. <https://doi.org/10.32388/91mb1y>.
- Ryff**, C. D., and C. L. Keyes. 1995. "The Structure of Psychological Well-Being Revisited." *Journal of Personality and Social Psychology* 69 (4): 719–27.
- Zigmond**, A. S., and R. P. Snaithe. 1983. "The Hospital Anxiety and Depression Scale." *Acta Psychiatrica Scandinavica* 67 (6): 361–70.

233

